

ATSPĒRIENS LATVIJA
2030

Tematiskā darbnīca

INOVATĪVA PĀRVALDĪBA UN LĪDZDALĪBA

Diskusijas materiāls

Publiskās pārvaldes būtiskākā funkcija, raugoties no kapitālu pieejas viedokļa, ir sabiedrības sociālā kapitāla – cilvēku savstarpējo saišu un sadarbības mehānismu – mobilizēšana. Publiskās pārvaldes kvalitāte, tās saikne ar sabiedrības grupām un pilsoņiem tiešā veidā ietekmē sociālo un ekonomisko sakaru kvalitāti un ātrumu. Zemas sociālā kapitāla vērtības apstākļos, kad cilvēki uzticas un labprāt sadarbojas tikai šauras grupas ietvaros, netic kolektīviem mērķiem un darbībai, neuztur sabiedriskās kārtības normas, arī citi kapitāli – fiziskais, ekonomiskais, dabas kapitāls – tiek vāji un nepilnīgi izmantoti. Darījumi notiek retāk un lēni, resursi netiek maksimāli izmantoti, bet to lietošanā gūtie labumi un ieguvumi paliek šauras cilvēku grupas rokās.

Pēdējo desmit gadu Eiropas pieredze liecina, ka cilvēku līdzdalība tradicionālajās demokrātiskās pārvaldības formās samazinās. Arī Latvijā sabiedrības uzticība valsts pārvaldei un sabiedriskā līdzdalība ir visai zema. Cilvēki arvien mazāk iet uz vēlēšanām, nelabprāt iesaistās politiskajās partijās un arvien mazāk uzticas pārvaldības institūcijām, uzskatot, ka tās nepārstāv viņu intereses. Vienlaikus pieaug iedzīvotāju prasīgums pret publiskās pārvaldes darbību un interese par publiskās naudas racionālu izmantošanu. Ikdienas saskarsmē būtisku vietu ieņem digitālie mediji, kas tiek izmantoti gan viedokļu izteikšanai, gan informācijas meklēšanai, gan pakalpojumu saņemšanai. Arvien populārākas kļūst līdz šim maz praktizētas sabiedriskās diskusijas un sadarbības formas, piemēram, pašpalīdzības grupas, sociālo tīklu portāli un interneta diskusijas. Viss liecina par to, ka cilvēki nav kļuvuši politiski apātiskāki, bet mainījušās sociālās līdzdalības formas.

Jautājumi diskusijai

1. Publiskās pārvaldes izaicinājums ir reaģēšana uz līdzdalības formu maiņu. Turpinot izmantot līdzšinējos pārvaldības mehānismus, idejas un viedokļus par vēlamo lietu kārtību mēs uzzinām no arvien mazākas iedzīvotāju daļas, bet tas savukārt samazina gan attiecīgo lēmumu kvalitāti, gan leģitimitāti. Līdzšinējo pārvaldības mehānismu izmantošana idejas un viedokļus par vēlamo lietu kārtību ļauj uztvert no arvien mazākas iedzīvotāju daļas, kas savukārt samazina gan attiecīgo lēmumu kvalitāti, gan leģitimitāti. Šajā kontekstā īpaši aktuāli ir jautājumi: **Kā optimizēt pārvaldības darbu zemas sabiedriskās uzticības kontekstā? Kā palielināt Latvijas iedzīvotāju savstarpējo uzticēšanos un sadarbības kvalitāti? Kādas ir visefektīvākās formas Latvijas iedzīvotāju iesaistīšanai kolektīvo lēmumu izvērtēšanā un pieņemšanā? Kā veicināt Latvijas iedzīvotāju individuālo ieinteresētību iesaistīties sev saistošu publiskās pārvaldes lēmumu un rīcību veidošanā?**
2. Latvijai kā salīdzinoši nelielai valstij inovatīvus pārvaldības un līdzdalības risinājumus ieviest ir vieglāk nekā lielām valstīm. To ieviešanas process ir īsāks, lētāks, vieglāk arī panākt sabiedrisku vienošanos. Jaunu sabiedriskās līdzdalības mehānismu meklēšanā vērts ņemt vērā citu valstu pieredzi un atsevišķus, citviet veiksmīgi izmantotus pārvaldības mehānismus, ieviest tos arī Latvijā (vairāk par pasaulē ieviestiem risinājumiem sk. 6.–9. lpp.). Tomēr, lai Latvija kļūtu par Eiropas līderi inovatīvu pārvaldības mehānismu ieviešanā, sabiedriskajām inovācijām jāķļūst par ikdienas praksi, kur pēc iespējas plašāks cilvēku loks iesaistās jaunu ideju radīšanā un pastāv sabiedriskajām inovācijām labvēlīga vide un infrastruktūra, kas ļauj šīs idejas īstenot dzīvē. Ir svarīgi izvērtēt: **Kādi šobrīd ir būtiskākie šķēršļi inovatīvu pārvaldības risinājumu radīšanai un ieviešanai Latvijā? Kādas citviet pasaulē ieviestās pārvaldības inovācijas varētu īstenot Latvijā?**

Plašāka informācija www.latvija2030.lv